

Sprawa C-434/20

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

16 września 2020 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Landgericht Frankfurt am Main (Niemcy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

2 września 2020 r.

Strona powodowa i wnosząca apelację:

flightright GmbH

Strona pozwana i druga strona postępowania apelacyjnego:

SunExpress Günes Ekspres Havacilik A.S.

[...]

Postanowienie

W sporze

Flightright GmbH, [...], Poczdam,

strona powodowa i wnosząca apelację

[...]

przeciwko

SunExpress Günes Ekspres Havacilik A.S. [...], Antalya,

strona pozwana i druga strona postępowania apelacyjnego

[...] **[Or. 2]**

Landgericht Frankfurt am Main (24 izba cywilna sądu krajowego we Frankfurcie nad Menem) [...]

w dniu 2 września 2020 r. postanowił:

Postępowanie zostaje zawieszona.

Do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej kieruje się, na podstawie art. 267 TFUE, następujące pytania w celu dokonania wykładni prawa Unii Europejskiej:

- 1. Czy art. 4, 7 rozporządzenia (WE) nr 261/2004 [Parlamentu Europejskiego i] Rady z dnia 11 lutego 2004 r. należy interpretować w ten sposób, że zmiana rezerwacji na inny, wcześniejszy lot, którym pasażer dociera do swojego miejsca docelowego na 10 godzin i 1 minutę przed planowym czasem przylotu pierwotnie zarezerwowanego lotu, stanowi przypadek odmowy przyjęcia na pokład rodzący obowiązek odszkodowawczy?**
- 2. W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze: Czy pasażer musi – jak tego zasadniczo wymaga art. 3 ust. 2, względnie art. 2 lit. i) [j]) rozporządzenia (WE) nr 261/2004 [Parlamentu Europejskiego i] Rady z dnia 11 lutego 2004 r. – również wówczas stawić się w określonym czasie, względnie nie później niż 45 minut przed ogłoszoną godziną odlotu na odprawę pasażerów lub do wejścia na pokład, aby można było stosować rozporządzenie (WE) nr 261/2004 [Parlamentu Europejskiego] i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. lub aby można było przyjąć, że doszło do odmowy przyjęcia na pokład rodzącej obowiązek odszkodowawczy, chociaż nie jest to faktycznie możliwe wskutek skorzystania z wcześniejszego lotu zastępczego objętego zmianą rezerwacji? [Or. 3]**

Uzasadnienie

Strona powodowa dochodzi przelanych na nią roszczeń odszkodowawczych z tytułu odmowy przyjęcia na pokład na podstawie rozporządzenia (WE) nr 261/2004 (zwanego dalej „rozporządzeniem”).

Cedenci, będący uczestnikami zorganizowanej imprezy turystycznej, posiadali potwierdzoną rezerwację na lot, który miał zostać wykonany przez stronę pozwaną z Frankfurtu do Antalyi w dniu 18 kwietnia 2019 r. (YQ141) z planowym czasem odlotu o godzinie 18:40 i planowym czasem przylotu do Antalyi o godzinie 23:05. Na dzień przed odlotem, w dniu 17 kwietnia 2019 r., zostali poinformowani przez organizatora imprezy turystycznej o tym, że zostali objęci zmianą rezerwacji na inny, wcześniejszy lot (XQ143) z planowym czasem odlotu o godzinie 09:02 i planowym czasem przylotu do Antalyi o godzinie 13:04. Skorzystali oni z tego lotu. Lotem zastępczym cedenci dotarli do Antalyi w dniu

18 kwietnia 2019 r. już o godzinie 13:04, tj. na 10 godzin i 1 minutę przed planowym czasem przylotu pierwotnie zarezerwowanego lotu.

Wyrokiem z dnia 28 listopada 2019 r. Amtsgericht Frankfurt (sąd rejonowy we Frankfurcie) oddalił powództwo wskazując w uzasadnieniu, że nie doszło ani do odwołania lotu w rozumieniu art. 5 rozporządzenia, ani do tzw. dużego opóźnienia przylotu. Nie zaistniał również przypadek odmowy przyjęcia na pokład w rozumieniu art. 4 rozporządzenia. Przede wszystkim nie miała miejsca wyraźna odmowa przyjęcia cedentów na pokład, gdyż – wbrew art. 3 ust. 2 i art. 2 lit. j) rozporządzenia – w określonym czasie, względnie nie później niż 45 minut przed ogłoszoną godziną odlotu, nie stawili się na odprawę pasażerów lub wejścia na pokład. Ponadto z uwagi na zmianę rezerwacji cedenci nie musieli czekać, a nawet mogli przebywać pół dnia dłużej w miejscu wypoczynku. Zgodnie z ratio legis rozporządzenia tylko przypadek opóźnienia przylotu, lecz nie przypadek przylotu wcześniejszego niż planowano, rodzi obowiązek odszkodowawczy.

W apelacji strona powodowa podtrzymuje swoje stanowisko co do tego, że przeniesienie na inny, wcześniejszy lot należy uznać za przypadek odmowy przyjęcia na pokład. **[Or. 4]**

O powodzeniu apelacji decyduje ostatecznie to, czy dokonana wbrew woli pasażera zmiana rezerwacji, która skutkuje wcześniejszym (względem pierwotnie zarezerwowanego lotu) przylotem do miejsca docelowego, stanowi odmowę przyjęcia na pokład.

Zagadnienie to nie było jak dotąd rozstrzygane przez Trybunał. Istotnie, w wyroku z dnia 30 kwietnia 2020 (numer sprawy C-191/19) orzekł, że w przypadku jednej rezerwacji oraz zmiany rezerwacji pierwszego lotu na późniejszy lot wbrew woli pasażera prawo do odszkodowania nie przysługuje, jeżeli mimo zmiany rezerwacji pierwszego etapu podróży udaje się zdążyć na lot łączony drugiego etapu podróży, a tym samym pasażerowie docierają do swojego miejsca docelowego o „pierwotnie planowanej godzinie przylotu”, bez opóźnienia. Niewątpliwie, zmiana rezerwacji pierwszego lotu łączy się z niedogodnością, lecz nie można jej jednak uznać za „poważną”, a więc wymagającą przyznania odszkodowania w rozumieniu tego rozporządzenia, w sytuacji gdy ten pasażer dociera do miejsca docelowego o „pierwotnie planowanej godzinie przylotu”.

Tej sprawy nie można jednak porównywać z niniejszą. Z jednej strony w niniejszej sprawie nie chodzi o jedną rezerwację lotów łączonych. W szczególności jednak w niniejszej sprawie cedenci nie dotarli do miejsca docelowego o „pierwotnie planowanej godzinie przylotu”, lecz na 10 godzin i 1 minutę przed planowym czasem przylotu.

Z faktu, że w przypadku odwołania lotu, o którym pasażer został poinformowany w okresie krótszym niż siedem dni przed planowym czasem odlotu, zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. c) ppkt (iii) prawo do odszkodowania jest wyłączone jedynie

wówczas, gdy zaoferowano mu zmianę planu podróży, umożliwiającą mu wylot nie więcej niż godzinę przed planowym czasem odlotu i dotarcie do jego miejsca docelowego najwyżej dwie godziny po planowym czasie przylotu, może wynikać, że również w przypadku zmiany rezerwacji prawo do odszkodowania przysługuje również wówczas, gdy zaoferowany lot zastępczy odlatuje ponad godzinę wcześniej niż zarezerwowany lot, względnie dociera do miejsca docelowego ponad godzinę wcześniej.

Za przyjęciem, że dochodzi do rodzącej obowiązek odszkodowawczy odmowy przyjęcia na pokład mogłoby przemawiać również to, że wcześniejszy lot może teoretycznie skutkować przedłużeniem pobytu w miejscu docelowym, lecz niekonieczne odpowiada to pasażerowi, gdyż przykładowo lot ten nie był elementem podróży turystycznej lub wcześniejsze przybycie prowadziło do konieczności dodatkowego odpłatnego noclegu w miejscu docelowym lub [Or. 5] przylot miał miejsce w nocy. Wszystkie te niedogodności mogłyby uzasadnić prawo do odszkodowania.

W przypadku uznania, że taka zmiana rezerwacji na wcześniejszy lot stanowi przypadek odmowy przyjęcia na pokład w rozumieniu art. 4 rozporządzenia, pojawia się kolejne pytanie, czy taki przypadek wchodzi w zakres zastosowania rozporządzenia, tj. czy – jak tego wymaga art. 3 ust. 2 rozporządzenia – pasażer musi w określonym czasie stawić się na odprawę pasażerów oraz czy – jak tego wymaga art. 2 lit. i) [j]) rozporządzenia – musi ponadto stawić się do wejścia na pokład.

To, czy te wymogi muszą być bezwzględnie spełnione, a więc w szczególności to, czy stosowanie rozporządzenia w sposób bezwzględny wymaga tego, aby pasażer stawił się w określonym czasie na odprawę pasażerów dla pierwotnie zarezerwowanego lotu, jeżeli było to – jak w niniejszym przypadku zmiany rezerwacji, o której poinformowano z odpowiednim wyprzedzeniem, oraz skorzystania z lotu zastępczego wcześniejszego względem zarezerwowanego lotu – faktycznie niemożliwe, nie zostało do tej pory jednoznacznie rozstrzygnięte przez Trybunał, a w szczególności nie doszło do tego w wyroku Trybunału z dnia 30 kwietnia 2020 r. (numer sprawy C-191/19). Podstawą wydania tego orzeczenia był również stan faktyczny, w którym dokonano wbrew woli pasażera zmiany rezerwacji na inny lot. Trybunał zakwestionował, że z pytania prejudycjalnego nie wynika, że skarżąca w tym postępowaniu faktycznie stawiła się na odprawę w czasie określonym w art. 3 ust. 2 rozporządzenia. Można by wprawdzie wyprowadzić z tego wniosek, że zdaniem Trybunału również w przypadku przewidywanej odmowy na pokład pasażer musi udać się do odprawy, lecz nie można również wykluczyć, że Trybunał wymaga spełnienia tego warunku jedynie wówczas, gdy – odmiennie niż w niniejszej sprawie – pasażer zdecydował się nie skorzystać z lotu zastępczego objętego zmianą rezerwacji i podtrzymuje żądanie dokonania przewozu pierwotnie zarezerwowanym lotem. Wyrok Trybunału z dnia 30 kwietnia 2020 r. (sygn. akt C-191/19) nie odnosi się natomiast do tego, czy pasażer również wówczas musi stawić się do wejścia na pokład, jeżeli – jak

w niniejszej sprawie – skorzystał on z lotu zastępczego, objętego zmianą rezerwacji. **[Or. 6]**

W przypadku tak zwanej przewidywanej odmowy na pokład, a więc zmiany rezerwacji, o której poinformowano kilka dni przed planowym odlotem, wymogi przewidziane w art. 3 ust. i art. 2 lit. i [j]) rozporządzenia mogłyby być zbędne. Zgodnie z orzecznictwem niemieckiego Bundesgerichtshof (federalnego trybunału sprawiedliwości) [...] należy dokonać redukcji teleologicznej rozporządzenia nr 261/2004 poprzez przyjęcie, że w przypadku tak zwanej przewidywanej odmowy na pokład nie można wymagać od pasażera, aby ten mimo to udał się na odprawę pasażerów lub do wejścia na pokład. Z uwagi na wysoki poziom ochrony, któremu służy rozporządzenie nr 261/2004 nie odpowiadałoby uzasadnionym interesom wymaganie od pasażera, aby udał się na lotnisko i żądał wykonania przewozu, jeżeli od początku wiadomo, że odmówi mu się wpuszczenia na pokład. Stanowiłoby to bezsensowną formalność. Ponadto sprzeczna z dobrymi obyczajami byłaby sytuacja, w której przewoźnik lotniczy mógłby sprawić, że nie dojdzie do spełnienia przesłanek powstania prawa do odszkodowania z tytułu odmowy przyjęcia na pokład poprzez odmowę dokonania odprawy pasażera lub dostępu do wejścia na pokład. Dlatego też w przypadkach tak zwanej przewidywanej odmowy przyjęcia na pokład nie można uzależnić istnienia prawa do odszkodowania od tego, czy pasażer zjawi się do odprawy.

[...]